

لیکونکی: جاکيوس ار. پيولنز (Jaequs.R.Pauwels)
منبع اودخپريديو نيته: کونترپونچ «2018-12-10» .
ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سيدحسام «مل» .

په انقلابی روسیه کی لاس وهنه *Interventions in Revolutionary Russia*

Photo Source <http://visualrian.com/images/item/850828> | CC BY 2.0

د اروپا په سرتاسر کی لمړی نړیواله جگړه د (1917) کال په لمړیو کی د یو انقلابی بالقوی وضعیت زمینه را مساعده کړ او په هغه هیوادونو کی چی واکمنو چارواکو خپل کرنی د سنتی یا د دود یزی نخبگانو په استناد یتوب سره مخ ته وړل په هماغه شان سره وه کوم چی په کال (1914) کی وه یعنی دهغوی مخه دا وه چی ددی احتمالی پوتانسیل درا پینیدو او یا دانطباق مخه د فشار په واردولو او د امتیازاتو په له د مینځه وړلو او یا د دواړو لارو څخه ونیسی یا پ کړی . اما د روسی په مورد کی نه یواځی داچی انقلاب د ماتی سره مخ نشو بلکه دلته انقلاب بریالی شو او بلشویکانو په نړی کی د لمړنی سوسیالیستی ټولنی په جوړولو باندی لاس

پوری کرل . چی داپخبله یوه تاریخی تجربه اويا ازما بینت وه چی دنورو هیوادونو نخبگا نو دهغه سره دهمدردی هیخ احساس نه درلودل. برعکس هغوی په دی هیله او انتظار کی وه چی دغه پروژه په پیر نژدی موده کی په ناامنه توگه سره ناکامه شی (کوم چی همدارنگه دا پخپله یو انقلابی ازما بینت وه چی دخپلو پلویا نو هیلی هم خه ناخه نا امید کری وه اوداځکه چی تخیلی او خیال پرداز سوسیا لیستا نو ونشو کرلی چی دآتن دیونانی خدا یا نو په خیر دروسی دانقلابی تندی یا اوچولی خه دایه الهام یا ارمغان تر لاسه کری).

دلندن ، پاریس ، اود ځنو نورو هیوادونو اوځا یونوکی کله چی دنخبگا نو په کریو او یا حلقا توکی د بلشویکا نو دنه ماتید و موضوع د هغو د ناهیلو سبب شو یا داچی دغه دنخبگا نو حلقا په دی باندی متقاعد شول چی بلشویکا نو د ماتی یا دنا کامی سره نه دی مخامخ ، نو دخپل دایه من هیلی د ترسره کولو دپاره دا انقلاب ضد سپینو (راسته اړخ) ځواکونو د ملاتړ اود سور (کین اړخ) بلشویکا نو دنا کامی یا د هغو دنسکورولو لپاره دیو اوږد جگری د پیل دپاره چی بیا په یوه داخلی جگری واورى خپل سرتیری او نظا می قوتونه روسی ته ولیزل .

دایتلاف یا د متفقینو دسرتیرو لمړنی پله داپریل میاشت کال (1918) کی روسی ته را ورسیدل کوم چی دبریتانیا اودجاپان نظا می ځواکونه په **ولادیوستوک** کی ځای پرځای اومستقر شول- دغه دایتلاف را رسیدلی سرتیری خپل اړیکی دروسی دانقلاب ضد سپین پوستو سره برقرار کرل کوم چی له بریتانیا خه (40000) سرتیری روسی ته را رسیدلی وه اوبیا دهمدغی کال (1918) د پسرلی په موسم کی د بریتانیا د جنگ یا د دفاع وزیر، **چرچل** چی بیا وروسته د بریتانیا لمړی وزیر وټاکل شو، نو هغه یو شمیراضافی دبریگارد یا دساتنی قوتونه دملاتړ دپاره چی دجنرال کلچاک (Kolchak) د قوتونو سره د بلشویکا نو پر ضد کمکی شی **مورمانسکی** (Murmansk) یعنی د روسی شمالی سیمی ته ولیزل او هغه هم په دی هیله چی که وشي کری چی بلشویکی حاکمان له قدرته رانسکور کری اود هغو پرځای د بریتانیا سره په نژدی اود بڼه اړیکو یو دوست دولت ځای پرځای شی .

نور هیوادونو هم لکه دامریکی متحده ایالات تر (15000) سرتیری ،فرانسه ، ایتالیا ، رومانیا ، صربستان او یونان هم خپل یو کم شمیر سرتیری دروسی د ضد انقلاب د ځواکونو ملاتړ اود پیاوړتیا دپاره روسی ته ولیزل. دیادونی ورمطلب داچی روسی ته دغه دایتلاف نظا می نابلل شوی ځواکونه دروسی په پولوکی په ځنی مواردو کی دالمانانو او د عثماني امپراتوری دجگړه مارو سره جنگ کول کوم چی په واقعیت کی وروسته داسی رابنکاره او واضح شول چی دغه دایتلاف قوتونه روسی ته یواځی او یواځی دبلشویکا نو دما تی اودنا کامید و دپاره راغلی وه او هغو غوښتل چی په زانگو

کي د بلشویکا نو د کوچنیا نو د خولی خندا چپه او خپه کړي . لکه همغسی چي **چرچل** په ډیر ظریفانه بنی سره وایي : « په ځانگړی بنی سره بریتانیا هیله مند وه چی دهغوی په شتون دروسیې دهیواد ځنی برخي کوم چي لکه دعثمانی امپراتوری دزوال په درشل کی ځایونه دیو پاسته او گرم مړي په بینه خولی ته را چمتو شوی وه چمتو دی شی » دا څرگندونی داپه ډاگه کوی چي ولی د بریتانیا نظامی واحدونه د بین النهرین څخه د کسپین سمندرته ځی یعنی د عصری **آذربایجان** پلازمیه **«باکو»** په شاوخوا کی د تیلو بداینه سیمی ته کوم چي پخپله دیو لوی جنگ په څیر په روسیه کی دایتلاف مداخله دواړه هدف ، فقط د انقلاب سره ضد مبارزه وه چي امپریالیستی اهداف تر سره کړی .

په روسیه کی ، جگړه نه یواځی دتولنیز انقلاب یا بدلون لپاره مناسب شرایط رابرابر کړی وه بلکه همدارنگه کم ترکمه ددی لوی هیواد ځنی برخي د قومی لبرکیو ترمینځ ملی انقلابونو ته هم چمتووالي ترسترگوکیدل دجگړی په اوږدوکی دا ډول ملی خوزبنتونه هم پخپل غیر کی خپل مشران اورهبران روزلي وه ، کوم چي هغوی په بشپړ بنی سره په مختلفو نژادی ، بنی اړخي ، محافظه کار ، توکمیز او یهودی ضد ملی گرایانو باندی ویشلی او اړولی وه دالمان سیا سیی او پوځی اشرفی ډلی په دی حرکتونو کی خپل نژدی ایډیولوژیکی پلویان دروسیې په وړاندی د جگړی احتمالی متحدین پیژندلی وه ، اودبلی خوا څخه داسی اند بیننه هم موجود وه چي « که لنین اوبلشویکان دروسیې پر ضد په جگړه کی په کار واچول شی ، گتور به وي اما دبلی خوا څخه دغه انقلابی روسان دالمان دارجای رژیمره په مخالفت کی وه » جرمانو د فنلاند ، بالتیک

Durck Urach(11-07-1918 -02-11-2018)

اوداکراینی ملیگرایانو بی دایدیولوژیکی همدردی اوهمغبري څخه ملاتړ نه کول ، اما دوی یعنی المانیا نو په دی باندی پوهیدل چي که چیری دوی پکار واچول شی نو کیدای شی چی روسیې واکداران ضعیف او یا کم بغله شی نو المانیا نو همدغه کار هم تر سره کړل ځکه چي هغوی په دی هیله وه چی دالمان پوری تړلی نور پلوی هیوادونه داروپا په ختیځ اوشمال کی روهڅوی اوبیا په ځانگړی بنی سره که د « پاچاهانو » حاکمیت تا مین شی کوم چی دالمان داشرفی کورنیوسره په نژدی اړیکوکی دی ، لوی

لاسته راورنی به تر لاسه کری نو په دی صورت سره **دبریتس لیتوفسکی (Brest Litovski)** پیمان په لاس لیک کولو سره د یوشمیر ایا لتونو د رامینځته کیدو فرصت به رامینځته کری لکه همغسی چی یو المانی ارستوکران **دویلهم (2) کارل فلوریستان** **دوک اوراک (Duck Urach)** د اورتمبرگ (**Wurttemberg**) له کورنی څخه په لیتوانیا کی د جولای دمیاشتی له یولسمه کال (1918) بیا تردنومبر میاشتی تر (دوهمه) کال (1918) د **منداگاس (mindagas)** په ایالت کی د پا چاهی پر څوکی باندی کینینا ست او د سلطنت له مزایا و څخه لذت ویورل ، اما د نومبر د یولسم تا ریخ کال (1918) د متارکی له امله جرمنیا نو دختیځ اود شمالی اروپا له صحنی څخه ورک او تری تم شول او په دی توگه دالمان د هژمونی روحی اوروانی موضوع سقوط وکړ اما ددی توافقنامی په دوهم ماده کی المانیانو ته اجازه ورکړل شوی وه چی دهغه هیواد نظامی قوتونه په روسیه ، بلغاریا او دشرقی اروپا په هیوادونو کی پاتی کیدای شی او هغه هم ترهغه وخته پوری چی متحدینو هغو ته دپاتی کیدو اجازه ورکوی یا په بل عبارت ترهغه پوری چی جگړه اومبارزه د بلشویکانو سره په گټه وی داهمدغسی هم وه کوم چی المانیا نو هغه ترسره کړل، اما په واقعیت کی د بریتانیا اود فرانسی مشران اورهبران لکه لیوید جورج (**Lloyd George**) او فوخ (**Foch**) وروسته له دی ، روسیه یی دیو انقلابی د بنمن په بڼه نسبت جرمن ته وپیژندل په بالتس (**Balts**) فنلاند اولهستان کی ملی جنبشونه اوس په کلی توگه سره دروسیی په داخلی جگړه کی ورگډ شو ، اومتفقین بیا ، نو ، جرمنان دخپل ملاتړ په توگه په دی جگړه کی ځای پرځای کړل ترهغه وخته پوری چی دوی د (سپینا نو) په توگه د (سرو یا د قرمزو بلشویکانو) سره دجگړی موضوع وه کوم چی دهغوی اکثریت دلته په روسیه کی جگړی وکړل اوداځکه چی دختیځی اروپا اصلی هیوادونه مخکی دتزار (**Czarist**) ملکیت اویا قلمرو وه کوم چی بیا وروسته دهمدی روسانو له طرفه ادعا شو چی دا سیمی لکه پولیند ، لیتوانیا اکراین اونور سیمی زمونږ پوری تعلق نیسی .

تول هغه هیوادونه کوم چی د تزاری امپراتوری دوریځو پورو او دغبار څخه را وروسته رامینځته شول د نظر اود ایدیه له نظره دوه ډول خلک درلود ، لمړی هغه ډله خلک یعنی کارگران ، بزگران اود تیت طبقو نور غری چی د ټولنیز انقلاب سره یی مینه درلوده یا د انقلاب څخه ملاتړ کول یا داچی د بلشویکانو څخه حمایت کول او غوښتل چی دخپل توکمیزو لبرکیو ، خپل ژبنی دخو نویو توکمیزو اودخو ژبنیو خلکو سره په هیواد یا ایالت کی چی په اجتنانا پذیر بنی سره دروسانو تر تسلط لاندی کوم چی د تزاری امپراتوری پر ځای دا تحاد جما هیر شوروی په نوم رامینځته شول د خود مختاری په بڼه خپل حقونه ولری - دوم هغه داکثریت بله ډله خلک چی تول دارثی نخبگانو ، مخکینی بورژوازی او کوچنی بورژوازی ډلی ټپلی خلک وه چی له یوسره دټولنیز انقلاب ضد وه او بلشویکانو سره مخامخ جنگیدلی او دوی غوښتل

چي ځا نته نوي مستقل دولت ولري اود هغوي مليگرايي د نولسمي (19) پيري د ملي گرايي له نوع څخه وه يعنى بنى اړخ ، محافظه کار ، قومي گرا ژبنى ، مذهبي تفوق طلبى او دتير شوى عظمت په ظاهره كى يو حيرانونكى كيسه او افسانه كوم چي د ملي انقلاب له امله بيا له سره وزير بڼه چي په فنلاند ، استونيا ، او كراين اونورو ځايونو كى داخلي جگړه د(سپينو) او د(سور - قرمزو) په مينځ كى پيل شو. كه چيرى په ډير مواردو كى (سپين پوستو) بريالى شو اود ضد بلشويكي دولتونو په جوړولو سره قادر شول دا يواځى د دى په خاطر نه وه چي بلشويكانو داوړدى جگړى په ترڅ كى دروسى د ننه په زړه يا مركزى برخه كى دديوال په وړاندې جگړه كول او كافى وخت نه درلودل نو په همدى دليل سره په ډير نا پيدا او نا در بنى سره ددى توان او قدرت نه لرل چي په ډير بڼه شان سره دخپلو (سور انډيوالانو) سره په بالتيك اود پخواني تزارى امپراتورى څخه راپاتى ځا يونو كى ملاتړ وكړى او دبلې خواڅخه بل لوى ستونزه هغو ته داوه چي ككړى المانيانو او وروسته بيا متحدينو خصوصاً انگريزانو ، (سپين پوستو) سره مرسته جارى كړل د بيلگى په بڼه دنومبر مياشتى په اخر كال (1918) كى دانگريزانو دسلطنتى سمندرى قواو يو هوايي يونټ د دريا سالار ادوين الكساندر سنكلار (Edwyn Alexander) او (وروسته بيا بل سلطنتى دريا سالار والتر كوان «Walter Cowan») دبلتيك په سمندر كى دسپين پوستو استونيانانو او لتوانينو ته سلاح او جنگى مهمات مرسته ترسره كړ چي هغوى وشى كړلى چي دخپل (سور ووطنوالو) اودبلشويكانو سره وجنگيږي د بلې خوا څخه انگريزانو دروسى يوشمير بيړى په سمندر كى ډوب كړل او نور پاتى بيړى او كشتى گانې يې كرونستان (Kronstad = دروسى سمندرى اډه) ته منتقل كړل او د فنلند په اړه د (1918) كال د پسرلى په موسم كى المانى پوځيا نو دهغه ځاى دمحلې (سپين پوستو) سره مرستى ترسره كړل ترڅو چي هغوى بريالى شي اوداتوان تر لاسه كړي چي خپل آزادى اعلان كړي .

دا په څرگند توگه سره دلندن ، پاريس ، واشنگټن اود نورو همنظرو ارستوكراتانو (اشرافيا نو) پريكړنى اراده وه چي د(سپين پوستو) د برياليتوب لپاره په تضمينى بڼى سره بايد چي (سورو يا قرمزى روسانو) دروسى په داخلي جگړه كى دهغه قيمت يا بها وركړى اوپه دې ډول سره بلشويكى سازمان چي په لوړ مقيا س سره يو ازما بينت شوى اوياد ډيرو تجربو يو لاسته راوړنه دى دانگريزانو ، فرانسويانو ، امريكا يا نو اوځنى نورو همنظرو هيوادونو په اراده اود لوړو تمايلاتو په لرلوسره بايد چي نسكور شى اما دهغوى دغه شرط بندى په نارضايتى باندې بدله شو لكه هغسى چي دپسرلى په موسم كال (1919) كى لويډ جيورج (Lloyd George) د جورج كلما نسو (George Clemenceau) په ادرس چي د فرانسى د بېر په نامه سره مشهور دى يوليک واستول او په هغه ليك كى هغه ته ليكلې وه چي (دلته اوس په ټول اروپا كى

د خلکو ذهنونه په انقلابي روحيي سره ډکه شوي دي ، هغه همدارنگه پخپل ليک کې يا دوی چې دلته نه يواځې داچې خلک ناراض دي بلکه د کارگرانو په مينځ کې د جنگ جگړې پر ضد قهر او غضب را پاريدلي دي او په ټولنيز او اقتصادي اړخونو کې دخلکو سره سوالونه را پيداشوي اودلته هغه حالت او وضعيت دي چې داروپا د يو اړخ څخه بل اړخ ته ټولو پرگنو سره دا اندېښنې را پيدا شوي دي .

د متفقينو مداخله په روسيه کې دکوم لاسته راوړنې سره مل نشواوهغه داچې دروسيي د(سپين پوستو) ضد انقلاب سره خا رجي مرستې نظر ودي ته چې داکثر روسانو په سترگو کې دهري ورځې په تيريدو سره بلشويکا نو هغو ته دواقعي وطنپرستانو په بڼه راښکارېده ، بي اعتباره کرل او دهمدي دليل پراساس خلکو خپل ملاتړ بلشويکا نو ته اعلان کرل ، په هر صورت بي ويلو دي پا تي نشي چې دبلشويکا نو دغه ټولنيز انقلاب په عين زمان کې دروسيي يو ملي انقلاب هم وه يعنی مبارزه دروسيي د مور دژوند ، خپلواکي اودوقار لپاره په لمړي سر کې دالمانو او وروسته دامريکا يا نو سره کوم چې هغوی له هر اړخه پر روسيې باندي حمله وکرل او هغوی دا سي انگيرل کوم چې هغوی په مرکزي افريقا کې دي (نو له دي نظره بلشويکا نو زيات دفرانسي دانقلابي ژاکونيانو «Jacobins» سره ورته والي درلود کوم چې هغوی په عين زمان کې هم دانقلاب او هم دفرانسي دساتني دپاره مبارزه کول) نودهمدي حالت څخه بلشويکانو پير گټې تر لاسه کرل او هغه داچې زيات بورژوازي مليگرايان حتی تر اشرفيانو پوري دهغه څخه خپل ملاتړ اعلان کرل چې دا يو له هغه سترعامل څخه وه چې بلشويکا نو دروسيي په داخلي جگړه کې د(سپين پوستو) اود نورو ضد انقلاب په مقابل کې بري تر لاسه کرل حتی تر دي حده پوري چې روسيې اشرف زاده جنرال **بريسيلوف** (Brussilov) هم خپل ملاتړ له روسي سورييا قرمزي روسانويا بلشويکانو څخه اعلان کر هغه يعنی جنرال **بريسيلوف** داسي څرگند کړ: (له خپل دندی څخه په پوهاوي نسبت دروسيي ملت ته ، ما دي ته اړ کر چې د خپل ناملي طبعي اجتماعي غرايزو څخه لاس پرسر شم) په هر صورت د ارنو ماير (Arno Mayar) په قول سره (سپين پوستو داسي کوم ستر ځواک بي له دمخکيني دحکومت دلبره کيو څخه بل شي نه وه اودهغو سره يواځي دځنو حاکمانو ، نظامي افسرانو ، دخمکي خاوندانو او دکليسا دپيروانو ملاتړ وه اوهغه هم داسي خلک وه چې ټول په فساد سره اخته اودخپلو متحدينو پيسي يي پخپلو جيبونو کې واچول .

سره دهغه چې په روسيه کې د متحدينو دلاس وهنی له امله ځنی وختونه د بلشويکا نو په وړاندي صليبي جنگونو ته لمن وهل کيده هغه هم د بشپړ ناکامی سره مخ شو اوهغه داچې په بریتانیا ، فرانسه اودغرب په نورو ځا يونو او هیوادونو کې بی شميره سرتيري اوغير نظاميان خپل مخالفت د جگړې په وړاندي ښکاره کرل ، اودهغوی شعار دا وه [خپل لاسونه له روسانو څخه ليري کړي] بریتانیا وی سرتيري دنومبر

مياشت کال (1918) د متارکي څخه وروسته مجبوره نه وه چې بي ځايه شي يا داچي د جنگ په پايله کې له مسلح قواو څخه وويستل شي او يا چيري وليبرل شي ځکه چې دبريتانيا نظامي لور پوري چا رواکي نظر لرل چې سرتيري روسي ته وليري اما سرتيري د دې امر په مقابل کې غبرگون وښودل ، د بيلگي په توگه دجنوري مياشت کال (1919) په **دوېر (Dover) کالاييز (Calais)** اونور بندرونو کې په شورش لاس پوري کړل شو او بيا په همغه مياشت په **گلاسگو (Glasgow)** کې هم يو لړ اعتصا بات رامينځته شو کوم چې اعتصا ب کونکو شعار ورکول چې (نور دروسي په داخلي چارو کې لاس وهنه بند کړي). د مارچ په مياشت کال (1919) دکانا دا سرتيرو دريل په اردوگاه يا د والس (**Wals**) کمپ کې په شورش لاس پوري کړل چې دهغه په ترڅ کې پنځه تنه خپل ژوند د لاسه ورکړ او (23) نور کسه تپيان شول او بيا وروسته په همدې کال (1919) کې ورته شورشونه او اعتصا بات د نظا ميانو په کمپونو کې رامينځته شو او ټول دغه ستونزې په قطعي بڼې سره ددې موجب وگرځيد چې سرتيري په بي صبرانه توگه سره ددې فرصت په لټه کې وه چې بيرته خپل کورونو ته راستون شي او همدارنگه هغوی وښودل چې زيات شمير نظامي قوتونه د نامعلوم مودې د پاره نشي کولای چې دلته په روسيه کې پاتې شي يا دهغوی د خدمت موده لا پسي اوږد شي او په همدې شان دفرانسې د پاريس په بنا رکې اعتصا ب کونکو په لور آواز سره وغوښتل چې بايد د روسيې په داخلي چارو کې د نظامي مداخلې څخه ډډه وشي اود فرانسې هغه قوتونه کوم چې په روسيه کې ميشته وه نورونه غوښتل چې د بلشويکا نو سره جگړه وکړي بلکه غواړي چې زرتزر بيرته خپل هيواد او کورونو ته را وگرځي د فبروي ، مارچ اوداپريل په مياشتو کال (1919) کې دفرانسوي نظاميانو تظاهرات **داوديسه (Odessa)** په بندر کې اود بريتانيا وانو د سرتيرو تظاهرات په شمال **مورمانسک (Murmansk)** شروع شول ، تر هغه ځايه پوري چې خني بريتانيا وي سرتيري خپل مخ له جگړې څخه شاته واورول اود بلشويکا نو د صفوفو سره يوځای شول . هغه سرتيري کوم چې د **وردن (Verdun)** اود **مارن (Marne)** له جگړو څخه روغ رمت خلاص شوي وه نورونه غوښتل چې دروسي په دښتونو او بيا بانونو کې جگړه وکړي دا هغه څه وه کوم چې دفرانسې يو نظامي افسر بيان کړ . د امريکې د متحده ايالاتو يوشمير نظامي قوتونه په دې هڅه او کوشش کې وه چې څنگه کولای شي چې له روسيې څخه بيرته خپل وطن ته لاړ شي - د متفقيينو زيات سرتيري د روسي د انقلاب بيا نو سره يو لاس شول او هغوی زيات د بلشويکا نو تر اغيزې لاندې پريوتلي وه کوم چې هغوی د بلشويکا نو سره جنگيدلي وه او په دې ډول حالات داسې بدل شو چې په کال (1919) د پسرلي په موسم کې د فرانسويانو ، انگرېزانو کانا دا يا نو ، ايتاليا يا نو ، امريکا يا نو اونور خارجي سرتيري سرخړوند او په ډير بي شميرمي او خجالتي سره له روسيې څخه ووتل .

ولويد يځ اشغالگرو ونشو کړلي چې د مسلحانه مداخلې له لارې پر بلشويکا نو با ندي بريالي شي ، نو په دې ډول هغوی خپل روش ته تغير ورکړ او خپل سياسي او نظامي سخا وتمندانه مرستې او ملاتړ هغه نوي هيوادونو ته کوم چې د تزاري امپراتورۍ له نسکوريدو څخه وروسته رامینځته شوي وه لکه لهستان او د بالتیک نوي هيوادونو ته جاري کړل، دغه نوي رامینځته شوي هيوادونه د ملي انقلابونو محصول وه چې دمخکيني تزاري امپراتورۍ د لويديځې برخې څخه رامینځته شوي وه لکه پوليند ، او د بالتیک هيوادونه پر دغه نوي رامینځته شوي هيوادونه بې د کوم استثنا څخه لکه چې مو مخکې وويل د ملي انقلابونو محصول وه چې د يو ډول ارتجاعي ناسونيا ليزم څخه الهام تر لاسه کړی وه کوم چې ټول د ضد يهودي په نوم سره بدنام وه او دوی له يو سره دمخکيني راپا تي شوي نخبگانو لکه دهغه جملې څخه د ځمکو دغټو زميندارانو، جنرالانو، اشراف زاده گانو، د کلیسا د رهبرانو او د صنعتي فابريکو د صاحبانو تر اغيزې لاندې وه او په استثنایي بڼې سره بې د چکوسلواکيا نه نور هغوی ټول يوه دموکرات نه وه او دوی اغلباً د يو مقتدر نظامي افسر کوم چې هغه د اشرافيت منشا لرل رهبري کيدل لکه دبيلگې په بڼه په **هنګري** کې دهورتی (Horthy) په **فنلیند** کې د منيرهايم (Mannheim) او په **پولیند** کې د پيلسودسکی (Pilsudski) پواسطه سره . ددغه نوي دولتونو د ضد بلشويکي بنکاره او لوڅ دريځ د ضد روسيې د احساساتو په څرگندولو سره مل شوي وه او بلشويکانو و شو کړلي چې د پخواني تزاري امپراتورۍ له سقوط څخه راپا تي ځنی برخې خپل قلمرو ته بيرته راستانه کړل لکه داکراين ساحه . ددغه سربېرال او گيچ کونکي نښتو او دمخالفتونو پايلي يو ډول الزام يا غوټې وه بلشويکانو په روسيه او په ليرې ولويدیځ کې بری تر لاسه کړل ، اما د روسانو او د بلشويکانو ضد ناسونالستانو د لوتيلو دخپل لوی لورتي غوښتنې په لرلو سره په غرب او د شمال په ټولو برخو کې خصوصاً په پولند او د بالتیک په نوي رامینځته شوي هيوادونو کې دخپل نفوذ او د تسلط رامینځته کيدو دپاره هلې ځلې کول او دا هغه هڅې واند وه چې ددی محدود ساحي په لرلو سره هيڅوک نشو راضي کولی اما په نهايت کې دوی له يوسره په دې راضي شو چې په دغه ځايونو کې راپا تي شي او هغه هم يواځې د يو لنډې (مودې) د پاره - دوی وروسته له دې چې په دې باندې جوړ جاري کړ چې په همدغه محدود ساحه کې تر يوه مودې پورې پاتې شي نو د هغې په څنگ کې دوی دروسيې په شا وخوا کې د يو فاضل کرښې په را ايستلو سره نوي رامینځته شوي هيوادونه دروسيې سره په د بنمنې او په خصومت کې تر خپل مرستې او د ملاتړ په کولو سره خپله کړل او هغه هم لکه هغسې چې **مکميلن** (MacMillan) ليکی د لويديځ مقصد ددی کرښې د را ايستلو څخه هدف دا وه چې که وشي کړی (بلشويسم په روسيه کې يواځې او تجريد کړی) او دا هغه هڅې واند وه چې غربيا نو هغه ټول تر سره کړل او په پرلپسې توگه سره د غربی هيوادونو په پلازمينو لکه په **لندن** ، **پاریس** او **واشنگټن**

کی د بلشویکی انقلاب د نسکورولو هڅی او اند ژوندی وه اما د دغو لویدیځو حلقو هڅی او اند د عمل جا مه وانغوستل اونا کا مه شو نو وروسته له هغه لویدیځ قوتونه د کال (1930) په لسيزو کی په دی هیله شو چی نازی المان دروسیی دانقلاب د نسکوریدو دنده پر غاړه واخلي نو د همدی دلیل له مخی هغوی **هیتلر** ته اجازه ورکړ چی جرمنی له سره ملیتاریستی یا نظا میگری ته واړوی اود (سپکا وی) پالیسی له لاری هغه یعنی **هیتلر** وهڅوی چی دا کار ترسره کری یعنی دروسیی انقلاب رنگ اورا نسکور کری .

په درناوی «2018-12-16» .